

⊕ SZÖVEG ÉS KÉP: KUNDERMANN BALÁZS

MINDEN THAIOK APJA

BHUMIBOL ADULJADEZS (1927–2016)

Bangkok utcáin akaratlanul is felfigyelünk egy arcra, mely sokszor aranykeretben, magasan felettünk, máskor piacok sűrű standjainak faláról köszön vissza. Ráismerünk naptárakon, óriásplakátokon, festményeken, néha idősen, máskor fiatalon. A hol díszes palástba öltözött, hol orrán végiggördülő izzadságcseppel, kemény munka közben ábrázolt férfi a legmélyebb tisztelettel övezett Bhumibol Adulyadezs, IX. Ráma, Thaiföld királya, aki a trónon eltöltött 70 évével korunk leghosszabb ideig hatalmon lévő uralkodója volt

Bhumibol mellett, hogy festő, zenész, fotós, számos találmány szabadalmaztatója is volt. Az Egyesült Államokban született, és 1946-ban – a mai napig tisztázatlan körülmények között elhunyt bátyját követve – lépett a trónra. Rossz nyelvek szerint ő is érintett lehetett abban, hogy az a bizonyos fegyver elsült testvére kezében... Persze ilyenre errefelé még gondolni is szigorúan tilos!

Az ármány ugyanakkor itt is a hatalommal járó kéretlen kellék. Uralkodása korántsem volt zökkenőmentes: 16 puccs, 16 alkotmányozás, 29 miniszterelnök-váltás és belviszályok kísérték végig a hét évtizedet – ám eközben Thaiföld a térség egyik vezető hatalmává vált.

Az elmúlt hét évben állandó orvosi ellátásra szoruló király október 13-i haláláig a Bangkokot kettészelő Chao Phraya folyó nyugati partján álló kórházban élt. Nyilvánosan egyre ritkábban mutatkozott, keveset szerepelt a médiában. A haláláról egyre sűrűbben felröppenő álhírek komolyan megmozgatták az ázsiai piacokat. Aztán persze cáfolatként fotók jelentek meg róla, amint ül az erkélyen, és bámulja a tovahömpölygő folyót.

**16 puccs, 16 alkotmányozás,
29 miniszterelnök-váltás és
belviszályok kísérték végig a hét
évtizedet – ám eközben Thaiföld
a térség egyik vezető hatalmává vált.**

**Bhumibol gyakorlott hajós
és hajóépítő volt, de tehetséges jazz
zenész és zeneszerző hírében is állt.
Altszaxofonon és klarinéton játszott,
utazásai során többek között
Benny Goodmannel is fújta együtt.**

Személyes vagyona hatalmas, 2014-es becslések szerint meghaladja a 30 milliárd USA-dollárt, amihez képest az angol királynő félmilliárdja zsebpénznek tűnik. Nemcsak thai magánvállalatokban voltak komoly érdekeltségei, hanem számos olyan gazdaságfejlesztő és társadalomépítő projekt is a nevéhez fűződik, mint a gátépítések, az elmaradott vidéki területek felemelése vagy az öntözőrendszerek kialakítása. Szakadatlanul járta országát, a nép pedig hálás és feltétel nélkül tisztelik. Képe mindenhol kint függ. És a pátosz nem egy erős propagandagépezetnek köszönhető...

Eredetileg Svájcban tanult: egy autóbalesetben itt vesztette el jobb szemét, és itt ismerkedett meg feleségével is. Bhumibol gyakorlott hajós és hajóépítő volt, de tehetséges jazz zenész és zeneszerző hírében is állt. Altszaxofonon és klarinéton játszott, utazásai során többek között Benny Goodmannel is fújta együtt. Elvéve feltűnnek olyan ritka, közös fotók is, ahol a két király: ő és Elvis pózol...

PÉNZRE LÉPNI TILOS!
A felségsértés komoly büntettnék számít a thaioknál. Semmilyen fizikai vagy verbális támadás nem megengedett, s mivel az összes pénzürmén és bankjegyen is Őfelsége képe szerepel, a törvény azokra is kiterjed: sohasé lépünk rá az elguruló apróra, soha ne tépjük szét a papírpénzt!

KIRÁLY A LENCSE MÖGÖTT
Őfelsége lelkes fotós, sokszor ábrázolják nyakában fényképezőgéppel, többek között az 1000 bathos bankjegy hátulján is. Úgy tartják, a fekete-fehér fotográfiában tükröződik leginkább Bhumibol letisztult, egyszerű dolgok iránti vonzalma (balra)

Hatalma törvényesen is kétségbevonható. Ha valaki nyilvánosan kritizálja, sértegeti őt vagy a királyi család bármely tagját, féléves vádjával akár 15 évre is börtönbe zárható. Egy külföldit például azért ítélték el 5 évre, mert a moziban, ahol a vetítés előtt mindig lejátszák a nemzeti vagy a királyi himnuszt, nem akart felállni. Bhumibol 2005-ben így nyilatkozott támadhatatlanságáról: „Tulajdonképpen kell, hogy kritizáljanak. Nem tartok tőle, ha azt kritizálják, amit rosszul csinállok, mert így legalább tudni fogok róla. Ha azt mondjuk, hogy a királyt nem lehet kritizálni, az azt jelenti, hogy az nem is emberi lény.”

Minden uralkodó életéhez hozzátartoznak a hőstettek és az intrikák is. Ez utóbbit Thaiföldön erősen kendőzni próbálják. Ez a nem monarchia-konform honlapok korlátozását, tiltását, de általánosságban a sajtó nyílt cenzúrázását is jelenti. Az uralkodót vagy családját érintő tartalmakkor néha a következő felirat tűnik fel: „Az ön által felkeresni kívánt oldalt az Információs és Kommunikációs Minisztérium blokkolta.”

Buszok oldalán, autók szélvédőjén és minden második ember kezén színes műanyag karkötőkön ott a szöveg: „Éljen soká a Király!”. Egy 68 milliós nemzet aggódott és imádkozott felépüléséért az elmúlt években, és most, hogy elment, sokan elképzelni sem tudják, mi lesz. Bár 1972-ben hivatalosan fiát, Vajiralongkorn koronaherceget tette meg örököséül, a nép idegenkedve fogadja a bulvárpletykákkal és botrányokkal erősen átítatott életvitelű fiút. Helyette inkább második lányát látnák szívesebben a trónon, azonban a törvények nem teszik lehetővé ezt az öröklési irányt.

Egy 68 milliós nemzet aggódott és imádkozott felépüléséért az elmúlt években, és most, hogy elment, sokan elképzelni sem tudják, mi lesz.

AZ ÉLET MINDEN TERÜLETÉN jelen van az uralkodó. Nemcsak naptárakon és óriásplakátokon, hanem tiszteletére minden egyes moziban, vetítés előtt lejátszák az uralkodói himnuszt, mely különbözik a nemzeti himnusztól, és állva kell végighallgatni

AZ EMBER, AKINEK NEM KELL REKLÁM
A legtöbb thai életében ő az egyetlen uralkodó: alattvalói imádják, így nem meglepő, hogy egy csípős levest vagy modern lakóparkot reklámozó óriásplakát között a múltból kiragadott portréja tűnik fel

Olyan lehetett ő a thaioknak, mint nekünk Mátyás király: a jó és igazságos, a nép hőse, aki vész idején egybetartotta az országot és az emberek lelkét. És ha nem bolygatjuk meg a történelem szövetét, talán más nem is potyog át rajta.

A király, akit egy emberként könnyez meg a népe, akinek emléke csak több generáció múltán halványul. Az uralkodó, akinek december 5-i születésnapja nemcsak állami ünnep, de egyben az apák napja is... ☺

